

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Sistemul.

Sibiu, 8 August n.

E putred ceva în statul ungar. Am spus-o noi acesta de mult și la toate ocaziunile, și ni-am dat silințe să ne și motivăm nedumeririle totdeauna, dar totdeauna am întimpinat neîncredere din partea celor-ce datorii erau să ne asculte plângerile și să vindece răul.

Pentru-că noi vedeam bine răul. Il vedeam și 'l simțiam.

În schimb pentru patriotica noastră îngrijorare am fost timbrați apoi de răi cetățeni, de dușmani ai patriei, — susținută și din sudorea noastră, — ear' cei vinovați au continuat cu păcătoșiile, și pôte-că pe unele locuri mai continuă și acum.

Să sperăm însă că mult nu vor mai continua, pentru-că guvernul a început să se folosescă de mătura cea mare pentru a curăți odată cu deservire grajdul lui Augias.

Care e acest odios grajdul? *Administrația!*

Nu e mult de când s'au constatat lucruri scandalose în comitatul Hont și Torontal, atât de scandalose, în cât lumea a rămas încremenită și nu putea să-și dea seama, cum de a fost posibilă ducerea unei administrațiuni atât de păcătoase ani și decenii de-a rândul.

Acum însă, cele petrecute în comitatele numite sunt flăcări la urechi pe lângă cele constatate din partea unui esmis al ministrului de interne ca făptuiri sâvârșite în contul administrației la magistratul liberei cetăți regesci Szabadka, unde nu pradă, ci curat jaf s'a făcut cu averea publică, cu bani adunați de la bieții pacinici cetățeni.

Oameni fără conștiință au ajuns în fruntea afacerilor publice la magistratul orașului Szabadka, și timp de optsprezece ani au dus o manipulare atât de scandalosă și de păcătoasă cu privire la averea orașului, în cât l'au adus la pragul falimentului.

Sumele furate și defraudate trec în milioane de corone, și tot în milioane

trec și sumele erodate fără nici o în-cuviințare legală.

Nu numai guvernul, dar' nici măcar reprezentanța orașului, consiliul comunal, n'a avut nici o cunoștință despre enormele sume pe cari funcționarii păcătoși ai acestui magistrat și-le asemnau reciproc, spre dauna orașului. Unde mai pui apoi diferitele falsificări, corecturi și ștergeri nepermise făcute în registrele publice, în scopul, ca controlarea să fie anevoioasă, sau chiar imposibilă!

Esmisul guvernului le-a constatat însă toate, și despre toate a făcut raport amănunțit superiorității sale, ear' ministrul de interne a luat dispozițiile necesare pentru sanarea răului. Pe unii dintre funcționarii abuzivi i-a suspendat din oficiu, ear' în contra celorlalți a ordonat cercetare severă. Pentru-că e constatat, că toți sunt vinovați. Astfel orașul Szabadka va fi scăpat de o ceată de lăcuste, de funcționarii cari i-au supt sângele fără nici o milă și crușare. Ce e pierdut rămâne pierdut; dar' cel puțin pentru viitoriu se va inaugura o îndreptare cu privire la administrarea și manipularea averii orașului.

Și acum o întrebare.

Mai sunt ore orașe ca Szabadka și comitate ca Hont și Torontal în fericita noastră patrie?

Dacă guvernul ar trimite în fiecare câte un esmis conștițios și priceput, pôte că se vor mai afla. Pentru-că acest mod de manipulare a averii publice din partea funcționarilor administrativi își are bine înțepenite rădăcinile în însuși sistemul de guvernare, introdus în țera noastră încă de pe vremea fericitului Tisza, sdrobitoriul de naționalități.

Sub masca patriotismului fals și rău înțeles s'au comis de la era Tisza încăce și se comit mereu la noi toate fărâdeligile, ear' cei ce se plâng, nu ascultare, ci dojană, batjocură și înjurături primesc pentru cuturanța lor de a cere să se îndrepte lucrurile spre bine.

E curat eveniment, când câte o jalbă vine ascultată, cum s'a întâmplat

cu cei din comitatele Hont și Torontal, și cu cei din orașul Szabadka.

Dar' guvernul n'ar trebui să aștepte jalbe de jos, de la cetățeni, ci din propria inițiativă ar trebui să facă aceea ce a făcut în municipiile numite: să trimită esperți din centru în toate orașele și la toate comitatele, pentru a ține cercetare severă, conștițioasă și minuțioasă.

Pentru-că numai așa se pôte face îndreptare pe toate liniile. Căci îndreptare se cere.

E putred ceva în statul ungar. E putredă administrația.

Mai putred însă decât administrația e sistemul de guvernare, și dacă îndreptare se doarece și de sus, cum de mult se doarece de jos, — aci ar trebui începută îndreptarea!

Din Arad.

— 2 August 1902.

Pe ziua de ieri a fost conchemată congregația comitatului Arad în ședință estrordinară.

Cel mai important obiect pus la ordinea zilei a fost recercarea venită de la reprezentanța orașenească a Aradului, ca comitatul încă să dea o petițiune la parlament pentru ridicarea unui monument lui Kossuth.

Comisiunea permanentă a și făcut propunere în acest înțeles.

Cetindu-se această propunere, dl Dr. Stefan C. Pop se ridică și într-o vorbire plină de avânt a cauzat membrilor străini o nespuse de mare supărare, ear' Românilor o mare bucurie.

Din vorbirea dlui Dr. St. C. Pop regret că nu mi-am putut însemna mai mult decât o foarte palidă schiță. Iată-o:

— „Dreptul roman se bazează pe trei principii cardinale: „boneste vivere, neminem laedere, suum cuique tribuere“. Aceste trei principii frumoase au trecut în legislațiunile tuturor poporilor civilizate și servesc ca bază de drept și morală în viața publică și privată. Abatere însă faceți numai Dv., magiarii, cari de-și vă arătați că profesati aceleași principii, cele din urmă două nu le-ați respectat nici-odată.

Cereți, ca memoria lui Ludovic Kossuth să fie eternizată — aere perennius — prin monument, dar' tot atunci strigați în gura mare că nouă Românilor nu ne este permis a ridica o cruciuliță celui mare și neasemănat erou, care a binemeritat pentru Tron și patrie și care atât de frumos s'a luptat pentru poporul său apăsător.

Noi știm să apreciem sentimentele dv. pentru acei bărbați a căror memorie e scumpă, cerem însă, pe baza principiului „quod uni justum, alteri aequum, ca și dv. să respectați sentimentele noastre de pietate față de acei bărbați, cari mărire au adus neamului românesc. Dv. însă nu ne lăsați să ne împlinim datorința față de eroii noștri, ci banii adunați cu crucea, din sudorea poporului român, i-ați confiscat.

Noi Românii nu putem adera la ridicarea unui monument pentru Kossuth din vistieria statului, până când nouă și din banii proprii ni-se interzice a ridica monument lui Avram Iancu.

Dar' ceva dureros ne îndemnă și mai tare a persista pe lângă hotărîrea noastră. Înainte de asta cu câteva zile „Független Magyarország“, autorisată partidului lui Kossuth, a numit pe eroul națiunei române „bandit ordinar“.

Nu este român pe care să nu-l fi cuprins ură și dispreț față de aceste invective ticăloase. Ne-a vătămat în cele mai sfinte sentimente organul aceluia partid, care solicită ridicarea monumentului, și fără de a fi desaprobat de dv. ori luat la răspundere din partea procurorului. De aceea român cinstit nici-când nu va putea adera la propunerea dv.

Avram Iancu își dărmă somnul veciniei aci la marginea comitatului nostru și nu se pôte odihni de insultele procurorilor și jurnaletice dv.

Dacă vreți să faceți un act de loialitate și voiți să vă arătați just și drepti — primiți propunerea mea, ce o fac în numele tuturor românilor, ca congregația noastră să facă propunere la Înalțul guvern, ca fără amânare să ridice opreliștea pusă pe fondul lui Iancu și să-l predea destinațiunei sale, atunci și noi vom uita injuriile ce ni-s'au adus și vă vom considera ca pe unii, cari știu respecta și drepturile altora“.

Puținii membri români aflători de față au aplaudat frenetic pe orator, dar' cu atât

FOIȘORĂ

Despre lene și superstiție.

de

G. Coșbuc.

Ce poți să vorbești despre zilele săptămânii? Că sunt șapte, și le chiamă așa și așa; că într'una nu e bine să torci, într'alta să țezi, într'alta să coși, într'alta să speli, într'alta să frământați (tot lucruri femeesci, sâ-racele femei!) că una te apără de foc, alta de băle, alta de trăsnet?

Iată, chiar de n'ai avé alta de vorbit, și-ar ajunge și ar și întrece să vorbești cu de-amănuntul chiar numai despre cele ce le-am înșirat. Ear' femeilor lesnecredătoare, și mai ales celor leneșe, atâta le trebuie, s'audă că în cutare sat a orbit cutare Sandă ori Mandă pentru-că a prins cu acul într'o Vineri o spărtură în cămașa copilului, ori că Șitii i-a cădut vițelul în fântână pentru-că n'a ținut Joile! Atâta le trebuie, ca să se jure pe sfântul Haralambie, cel cu aripi de foc, și pe marele mucenic Trofim, care scaldă 'n iad pe draci în leșie, să nu mai pună mâna

pe ac Vinerea, nici pe sită Mercurea, nici pe mătură Joia, nici pe fus Marția, nici pe pieptene Sâmbăta, terescă Dumnezeu! Cum să facă biata femeie una ca asta? Ori nu are bărbat, n'are copii, n'are purcel ori cățel pe lângă casă, ca să li-se tragă răul din negrija ei?

Mă mir numai, că femeile cari se jură că n'au să pună mâna pe ac, pe sită ori pe fus, în cutare zi, nu s'apucă să jure cele de la oraș că în cutare zi n'au să pună mâna pe suliman, ear' cele de la sat că n'au să pună mâna pe clondirul cu țuică!

Bat'o Dumnezeu de muncă! Nu poți tu, creștine, nici cu gândul să gândești, câtă pacoste e pe o femeie! Ar vré să muncescă și n'are când, că în fie-care zi e „legat“ câte-un lucru cu „legătură mare“, ear' cu legătură mică sunt legate mai toate. Singură biata Duminecă e zi cu îngăduelă. Vinerea n'ai putut cârpi ceva la haine, că e cu primejdie, nici Sâmbăta n'ai putut să te speli și să te lai pe cap, că „scormonesci morții din somn“, dar' Duminecă, de, mai coși ici-colo, căci Dumnezeu dór' știe că ai copii și trebuie să le cârpești petecile, și te iartă; și te speli și te lai și te pepteni, bine înțeles pe vremea când e popa la biserică — da

când vrei? că după sfânta slujbă trebuie să fii gata la cârciumă că s'adună creștinii și începe hora.

Lunia e capul săptămânii. Nu e bine să dai nimic din casă, că e pocinog și ai să dai săptămâna întreagă. Nu e bine nici să lucrezi nimic afară din casă. Nici să sapi, nici să seceri, nici să aduni fân, nici măcar să culegi surcele. Vai de mine, nu știi că Lunia e rea de apă? Aduce ploie și inecuri, și de lucrezi Lunia nu-ți mai crește pământul de ești fată, și-ți cade de ești nevestă. Nu știi că Tudora, fata, lucră Lunia, și-ai vădut cum i-a plouat la nuntă, de n'a fost nici horă nici veselie nici nimic. De giaba i-a fost plânsul și năcăzul. Și apoi ce să mai lucrezi Lunia? Nu ești destul de obosit de hora de ieri, și nu ți-e capul ca oia spartă de puil de chef ce s'a încins cu basamac la cârciumă? Las' că e mare săptămâna, este vreme de lucrat.

Marția nu e bine de plecat la drum, nici să ieși la câmp, că e rea de băle și de lupi. Să mă fi tăiat, eu n'ași fi crezut că vine Marțolea și ia mintea și glasul nevestelor cari torc Marția. Te pui ce necuratul? Ba și Mama-Pădurii se ține de tine, și Drăgaica, ba te umflă Rusaliile, și rămăi ológă.

Bată-te pustia furcă, da să nu vezi fir de ață în viața ta și să n'ai cămașă cu ce să te îmbrace când îi muri, și mâna pe furcă să n'o pui Marția.

Să trăiesci, cinstită Mercuri, că ești zi mare și mijloc de săptămână, și ești zi curată că de aceea este Mercuri sfântă-văduvă curată. Cine-o pune mâna pe sită, să cernă, focul lui Dumnezeu pe capul ei. Și bube pe cap, ca țărițele ce rămân în sită, și jungiuri prin cruce, și să n'aibă astempăr ca făina când o cerni, și frământată să fie de năcazuri și de rele ca aluatul din albie când îl frământați. Nu e bine Mercurea nici să bați porumb, nici să întinzi pânză la sôre, că toate așa ți-se întâmplă cum le faci, pe semnul lucrării, și bătută ai să fi de draci în Gheenă ca porumbul în saci și întinsă pe cărbuni aprinși ca pânza la sôre și zolită în cazanele iadului ca o cămașă pe care o zolesci în mâni, ca să scoți murdăria, și cum storci cămașa udă învîrtindu-o sul, așa te-or stôrce balaurii din cea lume întră mâni!

Joia e zi legată. Cine fierbe cămăși ori face leșie Joia, ori cine pune cloșcă ori ia oule din cuibar, vai de ea și de satul ei! Că peste capul ei aduce jungiuri și săgetături, ear' peste sat piatră cât nucile, și

mai tare l-au întrerupt membrii străini prin „elălăşuri“ puternice, fără însă de a-l pute scote pe orator din răbdare.

După liniştirea spiritelor s'a ridicat un pretor născut român şi a spus că „ori-cât de mult cinsteşte pe dl Dr. St. C. Pop“ dar fondul lui Iancu a fost păpat de administra-torii lui fosti şi la „Tribuna“ din Sibiu, prin urmare monument nu se poate ridica.

I-a ripostat însă adv. Suciu, dovedind că fondul a fost depus în România.

Din partea Ungurilor l'a ridicat depu-tatul dietal Várhelyi Laszlo, care a pro- testat că în sala comitatului Kossuth s'e fie asemănat cu Iancu, deoarece Kossuth — după dl V. — a eliberat şi pe Români din iobăgie.

La aceste cuvinte a replicat dl Dr. Stefan C. Pop, deastădată în limba magiară, căci prea se simţea lipsă de a i face să în-ţelegă odată pe membrii străini ai congre- gaţiei că istoria lor se falsifică.

„Pentru Români sunt foarte preţioase criticele pătimase ale duşmanilor. Dar' cu atât mai preţioase sunt adevărurile pe cari tot duşmanii le spun. Dintr' istoriografia maghiari se află nu unul, cari îl recunosc de un erou nobil.

Şi istoricii magiari confirmă că Iancu nu numai într'o bătălie a mântuit de la peire sigură 300 femei şi tot atâţia copii magiari, că erau fericiţi acei magiari, cari ajungeau pe mâinile lui Iancu, pentru-că el cruşa viaţa bărbatilor şi apăsă onoarea femeilor“.

Dacă dv., duşmanii noştri constataţi aceste fapte ale lui Iancu şi l' numiţi erou nobil, atunci noi cu drept cuvânt putem prea-mări această figură gigantică. Nu se supere dl Várhelyi pentru asemănarea făcută, pen- tr-că nouă ne este Iancu aceea ce v'e dv. Kossuth, ba poate ne este mai mult, şi nu vom tolera nici-când, ca să fie şi în mor- ment batjocorit şi insultat“.

După această replică a dlui Pop s'a în- cheiat discuţiunea, ear' propunerea comisii- nei permanente s'a primit.

Aflu, că contra dlui Dr. Stefan C. Pop s'a pornit o gônă formală, pentru-că a cute- zat să asemene pe Kossuth cu Iancu.

S.

Conferenţele învăţătoreşti.

Cercul Branului.

(Urmare.)

Sedinţa a II-a (de la 2¼ ore — 5½ ore p. m.)

Prezenţi toţi membrii afară de 4.

La ordinea zilei e prima lecţie practică din studiul geografiei cu copiii şi copilele din anul al III. Fiind această prelegere model de lecţie, tinută într'o şcoală cu 1 învăţător, elevii din despărţemintele I, II, IV, V şi VI au căpătat ocupaţiuni în scris. Prelegător e Ioan Meşian învăţătoriu în Ghimbav. Tema prelegerii: „Comuna“.

După terminarea prelegerii şi dimitere- rea elevilor se porcede la desbatere, la care iau parte învăţătorii N. Muntean, G. Butnar şi prelegătorul. La propunerea membrului

Vas. Muntean prelegerea se ia simplu la cu- noscintă şi se decide a se discuta asupra ei în una din şedinţele procsime.

Se pune la ordinea zilei prelegerea prac- tică din geografie cu elevii din anul al IV-lea. Prelegătoriu Gerasim Popa învăţătoriu în Cristian. Tema: „Ţinutul muntos nordvestic al Ungariei“. După terminarea şi dimiterea elevilor se începe desbaterea la care iau parte dñii: An. Boldor, Vas. Muntean, G. Butnariu, N. Muntean, V. Pană, Vis. Bica, B. Bude, Rom. Cârstolovean, prelegătoriu şi dl comisariu. La propunerea dlui B. Bude conferenţa decide a se aduce mulţămită pro- tocolară dlui prelegătoriu. — Cu acestea şe- dinţa s'a încheiat.

Şedinţa a III-a (19 April, de la 8—12½ ore a. m.)

Prezenţi toţi membrii afară de 4.

Sunt salutaţi ca oşpeţi dl paroch Virgil Pop şi dşora Justina Dan.

La ordinea zilei a 3-a prelegere prac- tică din geografie cu anul al V-lea. Prele- gătoriu învăţătoriu Vis. Bica din Poiana- Mărului. Temă: „România“.

După terminarea şi dimiterea elevilor se porcede la desbatere, la care iau parte dñii V. Muntean, An. Boldor, G. Butnar, N. Muntean, R. Cârstolovean, Ger. Popa, prele- gătoriu şi dl comisariu. La propunerea dlui Vas. Muntean conferenţa declară prelegerea de reuşită şi exprimă dlui prelegătoriu mul- ţămită protocolară.

Se ţine prelegerea practică cu elevii anului al VI. de şcoală. Prelegătoriu Anania Boldor inv. în Codlea. Tema: „Despre forma pământului“.

După terminarea prelegerii se porcede la desbatere, la care iau parte dñii G. But- nar, Vasile Muntean, Bart. Bude, Vis. Bica, prelegătoriu şi dl comisariu. Prelegerea la propunerea dlui G. Butnar se declară de reuşită şi se aduce prelegătorului mulţămită protocolară.

Se dă cetire prelegerii despre „Comuna“ lucrată de dl Ioan Meşian, învăţătoriu în Ghimbav. Schiţa în genere se declară de corectă. Se începe o desbatere asupra defi- niţiunii noţiunilor: familie, stradă, piaţă şi comună, la care iau parte dl Anan. Boldor, Vis. Bica, Ger. Popa, G. Butnar, R. Cârsto- lovean, N. Muntean, B. Bude şi Vas. Mun- tean.

La ordinea zilei raportul corpului în- vătătorec din Rîşnov asupra temei: „Ce ob- servări, eventual ce defecte s'au ivit în pracaşă cu privire la planul de învăţământ cuprins în normativul şcolar votat de Preaven. Con- sistoriu archidiececan în sesiunea anului 1882, în deosebi în ce priveşte studiul geografiei? Referent R. Cârstolovean.

După cetire se dă unei comisii spre studiere. Membrii acestei comisii sunt B. Bude, V. Muntean şi An. Boldor.

Dl comisariu consistorial anunţă, că s'au trimis spre recomandare din partea li- brăriei editore Kraft din Sibiu 2 manuale nouă din limba magiară, în instrucţie relativ la întrebarea lor, lucrare de dñii Dr. Schullerus şi I. Popoviciu.

Aceste manuale se predau spre esami- nare dlui B. Tipăiu învăţătoriu în Rîşnov, care va avé a se pronunţa asupra lor sau pe calea publicităţii sau la viitoarea conferenţă din acest cerc.

Cu acestea şedinţa s'a încheiat.

(Va urma).

De pe Hârtibaciu.

Vărd, 24 Iulie v.

O frumoasă ocaziune de convenire so- cială ni-a procurat în s'era sf. Ilie distinsul învăţătoriu din Agnita dl Ioan Paicu, care stimat, iubit şi respectat este nu numai de poporul şi inteligenţa română care îl cunoşte personal, şi fi şi cine şi cunoşte activitatea pe toate terenele, ci chiar şi unii de străini.

E superflu a-i aduce laude, căci cei-ce sunt în curent cu cele publicate în presa noastră, ştiu din diferitele raporte, date despre prestaţiunile sale, atât pe terenul şcolar, cu esamene escelente, serate lunare etc., cât şi pe cel social, cu producţiuni date cu tine- rimea adultă precum şi cu cea şcolară, — că cine e şi ce e, şi mă vor dispensa de a le spune şi eu, în publicitate, că precum îi sunt scrierile şi sfaturile pedagogice, întocmai 'i sunt şi faptele.

Învăţătoriu Ioan Paicu, — ca puţini alţii — stă la dispoziţia poporului şi în timpul vacanţei, şi de astă-dată în ciuda străinilor în răstimp de două săptămâni a instruat ti- nerimea adultă din Agnita, în cât a putut preda cu succes preste asteptare de mare înaintea unui public numeros şi distins două piese teatrale de Alexandri „Drumul de fer“ şi „Rusaliele“. Natural, că la succes au con- tribuit mult: Emanoil Suciu învăţat, Ioan Holerga teolog abs. şi inv., Ioan Varga inv. şi Ioan Varga stud., precum şi d'omna Maria B. Bozdog şi d-şora Maria B. Bozdog, cari cu multă bunăvoinţă şi-au dat coneursul bi- nevoitor priceputului conducătoriu Paicu.

Dintr' fiii şi fiicele de ţeran au escelat: Maria Mihail, care este şi o foarte bună cântăreţă, Sofia Radu, Ana şi Marina Muntean, Ana Mihail şi Eugenia Armean, apoi Ioniţă Varga, N. Fleşariu, George Hertzogă, Vas. Varga, Sim. Hurdubeţ, Ioan Muntean şi N. Nevodar. S'au purtat toţi ca adevăraţi actori, cu tot timpul scurt ce au avut pentru in- struare.

Aplausele şi gratulaţiunile de cari au avut parte, au fost pe deplin meritate.

Mult ris a provocat dl Paicu cu pre- darea „Vieţii ţigăneşti“!? Adecă: mai multe anecdote de Speranţă înădite şi predate aievea de o laie de ţigani cuturari cu femei şi copii. În special a escelat în rolul ţiganu- lui băut inv. Emanoil Suciu, apoi în rolul „dădei“ inv. Paicu.

În urmă corul, ţigani ţigance şi copii a cântat jucând drăgaica ţigănească.

În urma aplauselor, atât dada cât şi ceta ţigănească a trebuit să apară de două- ori pe bină.

Mai notez, că ofierii Reg. Nr. 50 în- cuartiraţi în Agnita, — pentru cari s'a făcut

Şi așa. Acum, că femeile noastre cele harnice nu pun mâna pe ac nici într'o zi a săptămânii, nu e lucru mare. Şi bine fac. Las să cese calicele şi cele ce vreau s'o paţă pe ceea lume! De! Parcă nu pot copiii până sunt mici să umble pe uliţi după vorba cântecului „îmbrăcaţi şi învăşcuţi cum din mame au fost născuţi“, ear' celor mari şi bărbatului şi ţie, cinstito gospodăresă, nu vă puteţi cumpăra de-a gata cusut tot ce vă trebue, din oraş? Ear' dacă se rupe cămaşa, ce să umbli cu acul, p'ort'o ruptă, mai în- cinge-o cu curmeiu şi-o l'egă cu sfori de teiu.

Şi cu spălatul tot așa. Lunia nu te speli, Marţia nu, şi așa câte zile are s'ep- t'etmăna.

Da ce? Dumnezeu a dat apa pentru alte cele, să p'orte morile de apă, să rupă malurile şi să facă noroiu pe uliţi. Alţi ômeni zic că a dat'o Dumnezeu şi ca să ne spălăm cu ea, şi s'o bem. Iertă-le, D'omne. Dar' atunci ţuica şi basama dă de le l'ai dat? Să ne spălăm cu el găturile şi să-l bem!

asa în grabă această producţiune, precum şi voluntarii şi subofierii au participat în nu- măr mare aducând laude meritate dlui Paicu.

Jocul s'ac'a început cu un „căluşeriu“ jucat cu tactică severă de o ceată de 12 juci din Măgărei şi Bărghiş, sub conducerea învăţătorului E. Suciu.

Dintr' cei prezenţi mi-am notat pe următorii: Nicolae Moldovan, protopresbiter cu familia, preoţii: N. Gavrea cu soţia, G. Borzea, D. Constantinescu cu familia, N. Babeş cu familia, I. Manoviciu cu familia, I. Floca şi soţia I. Savu cu soţia I. Mihai, I. Păreş şi dşora. Mai mulţi studenţi uni- versitari, teologi, gimnasişti şi învăţători.

A fost masă comună, cu mare veselie şi multă voie bună.

Toastele şi-au luat începutul cu al pă- rintelui Babeş, care a adus laude celor-ce laude au meritat.

Când ziorile s'au ar'etat ne-am despărţit, mulţămii pe deplin cu cele întâmplare.

Ioachim Triff
preot.

NOUTĂŢI

Personal. Înaltpreasfinţia Sa metropo- litul nostru Ioan, după cură de patru s'ep- t'etmăni la Marienbad, s'a re'ntors a casă Marţi dimineţa.

De la Ischl. Maiestatea Sa regele Carol al României a plecat din Ischl Mercuri la orele 10, cu tren special de curte. A mers la Gastein. Monarchul nostru i-a făcut vizită înainte de plecare, însoţit de archiducesele Gizela şi Maria Valeria, şi împreună au mers la gară în trăsură deschisă. Publicul i-a acla- mat. La gară domnitorii s'au îmbrăţişat şi sărutat de două-ori. Maiestatea Sa Monar- chul nostru a salutat apoi milităreşte (la ple- carea trenului) pe ilustrul său ôspe, care se afla în ferăsta vagonului şi cu mâna la chipiu a stat până a perdut trenul din vedere. Re- gele Carol a sosit la orele 4 în Gastein, unde va rămâne trei săptămâni.

„Ţara plânge şi plăteşte“ Mi- nistrul-president Széll încă în 11 Iulie 1901 dase un ordin prin care „a regulat“ dreptu- rile de pensie ale fostilor honveţi în timpul revoluţiei. În urma acestei regulări sunt în- dreptăţiţi la pensie toţi fostii honveţi, fără considerare la starea lor materială, nu numai, dar' celor decorati cu medalia vitejiei li-se dă pensia în suma dublă. Basaţi pe ac'asta „regulare“ au şi cerut pensie multime de fosti „luptători pentru libertate“, așa că în anul acesta numărul pensionistilor e două- prezece mii (După 53 de ani se mai fie în viaţă 12.000, cari şi atunci erau băbăţi—în vîrstă?) Urmarea acestor hămeseli de pensie honveşcă e, că în anul acesta s'a trecut peste budget cu 600.000 de corône. Cel mai nou pensionist e Perczel Miklós, tîşpan în pensiune, proprietar de moşii din cari ar pute trăi cinstit sute de familii, fără pensie de tîşpan şi ca pupază pe colac 1620 corône pensie de fost colonel în ôstea revoluţionară. — Şi e de însemnat, că basu fondului din care se dau aceste pensii sunt cele patruzeci mii de galbini adunaţi de la tôte poporele ţerii şi daţi regelui cadou de încoronare în 1867; ear' augmentarea lui se face prin subvenţi- uni anuale diu vistieria statului, la care earăşi tôte poporele ţerii au partea lor de contribuţie.

Nici nu merită altă tractare! Depu- tatul bucovinean (chipu: român) Florea Lupu în dieta imperială din Viena debutase așa de perfid faţă cu interesele poporului care l'a ales, în cât clubul român dietal l'a eschis din sinul său, ear' alegătorii i-au trimis o adresă — de mulţămită, pe care sigur că coconul Lupu n'o va ar'eta nimănui. Luând act şi ziarele ungureşti despre păţania lui Lupu, se bucură de cele rostite în dietă, ear' faţă cu atitudinea românilor faţă de el aplică proverbul că „cine spune ade- v'elul, umblă cu capul spart“. După ziarele unguresci Lupu ar fi zis în dietă, că „ro- mânia libovineni se fie eliberată de la în- v'etării luciborii române şi să li-se impună cultura germană; pentru-că în limba română nu se pot exprima cugetări mai profunde şi nu e aptă a fi limbă oficială nici barem provincială“. Acesta ar fi „adev'elul“ la care ziarele unguresci aplică proverbul amintit mai sus! Spun apoi, că pe lângă eschiderea din club, servitorii i-au abzis serviciul, că în Bucovina nici un român nu mai stă de vorbă cu el; şi că prin ômeni pe plată 'i fac în tôte serile şari-vari, ear'

fulgere şi trăsnete, cine se spală Joia, îşi aduce bôlă 'n ôse şi urît în casă. Numai cheful e bun Joia, şi peţitul şi logodnele şi nunţele o ziceşte. Cine-o ştie altfel s'o spună, şi cine-o oşpe că n'am dreptate, să dea Joi- mărişa peste el!

O, d'apoi Vinerea! Sfânta sfintelor şi ziua luminilor. Vinerea nu e bine să lucrezi nimic pe sfânta lume, că tôte relele din lume stau în mâna sfintei Vineri. Cine c'ose îşi c'ose gura, cine t'orce îşi întorce maşele, cine ţese îşi sc'ote singură ochii pe ceea lume — ei, dar' astea sunt nimicuri! Cine sparge ou Vinerea, face culcuş moroilor în casa ei, cine-şi taie unghiile, îşi pune spini pe dru- mul pe care-o merge ea desculţă la judeţ, cine se spală pe mâni n'are parte de colivă, ear' cine aţîfă focul, îşi aţîfă flacăra de s'ub cazanul în care va ferbe ea în iad. Mai pof- tim, dacă eşti femeie cuminte, să lucrezi!

Sâmbăta e ziua morţilor. Cine mătura prin casă, cine aşterne patul, cine aduce apă, supără pe morţi, că ei cred că le stai cu mătura de pază, să-i alungi şi că nu le dai voie să se odihnescă în casa ta şi în patul tău. Să nu te pună Dumnezeu să pleci la drum Sâmbăta, ca şi Marţia, căci într'acestea două zile a fost urz'ela lumii. Marţia s'a por-

nit lumea şi Sâmbăta s'a încheiat, şi e r'eu să te pui cu Dumnezeu la întrecere. Morte de năpraznă îţi vine dacă te apuci să coşi cămaşă Sâmbăta! Nu e bine Sâmbăta să porţi cămaşa cu gura la pept, ci numai în- t'orsă cu gura la spate. De cinstit e bine să te cinstesti Sâmbăta, că de bei ceva bei pentru sufletul morţilor, incolo

Sâmbăta de-o lucră m'oaşa

Oiu lucră şi eu şi naşa.

Aşa e cu posnaşele aceste de zile. Ai lucră şi n'ai când. Lunia nu e bine să umbli cu sapa şi cu secerea, Marţia cu fusul şi cu furca, Mercurea cu stta, Joia cu albia de spălat, Sâmbăta cu mătura, ear' Vinerea cu nimic. Dar' două lucruri să le ţineţi minte de la mine, nu e bine să coşi şi să te speli:

Lunia, că de eşti fată îţi plouă la nuntă, de eşti nevastă îţi m'ore bărbatul. Marţia, că de eşti fată, rămâi nemăritată, de eşti ne- vastă, rămâi veduvă. Joia, de eşti fată, te ia unul urît, de eşti nevastă, îţi îngropi norocul. Vinerea, ori-eşti fată ori nevastă, te pocesce sfânta Vineri, ear' Sâmbăta, de eşti fată o să te deôche, de eşti nevastă ai să nasci copii morţi. Dumineca nu e rea de lucră, că n'are nici o putere, dar' vorba dñii: de-a lucra popa, Oiu lucră şi eu.

în localuri publice și pe stradă îl tractează cu tot felul de epitețe insultătoare. . . .

Noi știm până acum, din „Deșteptarea”, numai despre eschiderea lui din clubul român, n'ar strica însă să fie așa cum spun ziarile ungurești. Pentru-că un „român” care astfel își blamă limba, nici nu merită altă tractare.

Primiri la pedagogie. Consistoriul archidiececan în ședința sa de ieri a primit în secțiunea pedagogică a seminarului archidiececan pe următorii: Belindescu Stefan, Brie Stefan, Ciupe Ioan, Cojan Georgiu, Comșa Georgiu, Costea Aron, Crainic Simion, Mariș Drăgan, Mănilă Stan, Porean Vasile, Săcăleanu Nicon și Trif Petru, toți cu calificățiunea normală de 4 clase gimn., reale sau civile. Ceilalți concurenți cu cel puțin II. clase medii sunt admiși la examen de primire.

Hymen. D-l Augustin Foltușin, sodal faur s'a fidanțat cu d-șora Elena N. Mohan, din Sibiu.

Post de notariu. Cu termin până la 16 August st. n. e scris concurs la postul de notariu în cercul Bania (Bánya), pretura Bozovicu (comitatul Caraș-Severin), dotat cu 3251 cor. 92 fileri (salariu și diferite paușale) și cuartir în natură. Cererile sunt a se trimite protopretorului Macsary Vilmos în Bozovic.

† **Nicolae Aleman**, jude cereal în pensiune, a răposat alaltăieri, în etate de 62 ani. Inmormântarea i-se va face azi la 5 ore p. m. în cimitirul bisericii gr. or. din Sibiu-suburbial Iosefin.

„Filerii sfântului Petru.” În jumătatea primă a anului curent papa a căpătat de la catolici din diferite state 6,500.000 de corone sub titlul „flierii sfântului Petru”. Cei din Vatican speră că până la sfârșitul anului suma se va urca la douăsprezece milioane.

Mărdan Jeromos, până în săptămâna trecută directorul școlar român, și vice-matriculănt unguresc în frunța comună Gurarîu, a fost numit din partea guvernului director la școala de stat magiară din Seliște, unde va funcționa ca „luminător-propagator al limbii magiare și „sentinelă trează” a ideii de stat”. Precum suntem informați, nici poporeni din Gurarîu și nici membri corpului învătătoresc român gr.-or. de acolo nu regretă absolut de loc depărțarea lui Mărdan, care suntem siguri că nici în Seliște nu va fi primit cu mari simpatii.

Concert în Bocșa-montană. Reuniunea română de cântări și muzică „Armonia” din Bocșa-montană invită la concertul ce se va da Duminică 10 August st. n. în sala hotelului „Cerbul de aur”, cu concursul Dnei Irena de Vlădăia, primadonă de la opera din București, al Dlui Feszler Géza și al Dlui Gr. Savu.

Dar pentru biserică. Din *Cenade* ni-se scriu următoarele: În bis. noastră din *Cenade* se află numai unele sfegnice de lemn, vechi, pentru aprinderea luminărilor, pe lângă cari acum de curând neguțătorul nostru N. Ittu și cu soția Elisaveta s'au îndemnat din iubire și inimă adevărat creștină să cumpere un policantru mare de frumusețe rară, din metal și întreg aurit, în care pot arde 8 luminări, dând pentru el un preț de 50 corone. Pentru această faptă creștină fiind și primul cas de donare în *Cenade*, în numele întregului meu popor aduc cea mai ferbinte mulțămire și pe această cale, dorind, ca bunul nostru părinte ceresc de la care se pogoară tot darul deservit, să răsplătescă însuși donatorilor jertfa adusă bisericii. Cinade, 24 Iulie v. 1902. *Mărginean* paroch.

O nouă versiune despre mărtea lui Petőfi. Gömör Ferencz publică în „Szeged és Vidéke, referitor la mărtea și mormântul poetului Petőfi (Petrovici) Alecsandru, că pe la începutul deceniului al șaptelea al secolului trecut având afaceri în *Cristurul-secuiesc* a luat popas în birtul unui a nume Martin Lazar, un moșneag vrednic de credință. Lazar l'a condus în grădina și i-a arătat un boschet, sub care — cum zicea bătrânul Lazar — se află mormântul lui Petőfi. În ziua bălăii de la Sighisóra a primit la sine trei honveđi refugiați. Unul dintr-ei, un oficer, se vedea că are grele suferințe; era fără cravată. Omul nu le-a dat multă atențiune. A doua zi a aflat apoi pe oficerul mort în grajd, unde cei trei honveđi se culcaseră. Ceilalți doi pleaseră mai departe în zori de zi. În noaptea următoare Lazar a îngropat mortul în grădina, în locul de sub boschet.

Atâta spune Gömör. E curios însă, că numai acum face această destăinuire, de-și sigur are cunoștințe de întinse căutări și cercetări puse la cale în atâtea rînduri, pentru aflarea lui Petőfi fie viu (odată era credința că Rușii l'au deportat la Siberia), fie mort!

Regina Spaniei — în Viena. De vro trei zile se află în Viena, la rudenii, regina Spaniei, mama regelui Alfonso XIII. Soțul ei, regele Alfonso XII. o rugase pe patul de mărte, ca nici pe un minut să nu se depărteze de lângă fiul ei (născut după mărtea regelui) cât timp acela va fi minor. Regina i-a împlinit dorința. Acum însă Alfonso XIII. e majorean, e încoronat rege și de vro două luni domnește însuși. A sosit deci vedei regine *Maria Cristina de Habsburg* timpului și potă cerceta rudenile, pe cari douăzeci și trei de ani (de când a plecat din Viena ca miresă) nu le-a mai cercetat. Regina e fică a răposatului archiduce Carol Ferdinand și archiducesei Elisabeta (mătușa archiducelui Iosif). Dintr-ei frații ei trăiesc: archiducele *Friderich*, comandantul corpului de armată din Pojon, archiducele *Carol Stefan*, contra-admiral (staționat în Pola) și archiducele *Eugen*, mare-magistru al legiunii cavalerilor-germani (locuiește în Viena).

Din caprițile naturii. Soția lui Stancu Frățilă din Surdila-Greci (România), cum cetim în ziarle din București, a dat naștere unui copil monstru. Nou-născutul e cu picioarele strimbe și sgărcite, la degetul mic de la mână dreaptă i atârna o bucată de carne, nasul și capul i sunt ascuțite, cerul gurii îi lipsește, asemenea și nările, în vârful nasului are o bucată de carne în forma de cruce, ear' limba i e așa de scurtă, în cât nu pôte suge cu ea.

Osândă meritată. La o școală de stat din Ardeal învătătorul a dat în relațiuni de dragoste cu soția directorului. Directorul a făcut arătare la ministrul de culte și instrucțiune publică, la al cărui ordin comitetul disciplinar al comitatului respectiv cercetând cauza a aflat vinovați pe ambii și a osândit pe învătătorul la 80 corone, ear' pe ea la 60 corone amendă. Actele au fost apoi trimise ministrului spre revizuire și întărirea sentinței. Ministrul a cassat sentința și a destituit din post pe amândoi păcătoșii (ea era îngrijitoarea asilului de copii). În motivarea sentinței ministrul zice, că învătătorii nu numai în oficiu, ci și afară de oficiu, în viața socială, trebuie să fie model de corectitate și moralitate. — Fărte adevărat!

Urmarea vagabundării. O engleză Walley încuartirată la hotel „Znall” în Zürich, Sămbătă dimineața a plecat în munți în excursiune turistică, și nu s'a mai re'tors la cuartir. Reuniunea de turisti a trimis expediție s'o caute. După multe umbări și căutări au aflat-o într-o pădure, suptă de fărme și de oboselă. Să rătăcise cocóna și două zile și două nopți a stat în pădure fără să fi avut ceva de mănecare ori de beut.

Nu-și pôte răsbuna! Sultanul e supărat foc pe regele Belgiei, pentru-că a conces să se țină în țera lui congresul armean (s'a ținut în Bruxella). La început sultanul a voit să înduplece pe patriarhul armean din Constantinopol să împedeca ținerea congresului, ear' după ce acesta i-a declarat că nu-i stă în putință, s'a adresat regelui Leopold. Regele, care era cam supărat pe sultanul pentru rechiamarea consulului Carateodori, i-a răspuns că nu pôte împedeca ținerea congresului. Sultanul turba de mănecă, și ca să-și răsbune asupra regelui a dat ordin, ca toate cererile belgiene înaintate Porții pentru acordarea de concesiuni comerciale etc., să fie respinse. Archivariul i-a raportat însă că din Belgia n'a intrat nici o cerere.

Nu palmuiți băieții! În *Visoca* (comitatul Ung) copilașul lui Mihail Iretis făcuse ceva rău, pentru ce de regulă urmăză pedepsă. Tatăl băiatului (țeran) a crezut că cea mai potrivită pedepsă e — palma; a ras deci băiatului o palmă, în urma căreia mititelul după agonie de câteva minute a murit — în brațele tatălui său. Nenorocitul tată a alergat apoi la cumnatul seu (morariu) și luând din cuiu o pușcă s'a împușcat.

Petrecere în Vingard. Primim invitare la petrecerea de vară ce o va aranja tinerimea inteligentă din Vingard și jur la 28 Iuliu (10 August) 1902 în grădina privată a propr. Crețariu, ear' la cas de timp nefavorabil în edificiul școlii. Venitul curat este destinat în favorul bisericii gr.-or. din loc. Începutul la 6 ore p. m. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., de familie 2 cor. Suprasolviri și oferte se primesc cu mulțămire și se vor cuita pe cale ziaristică. Prea stimabilele familii sunt rugate a se îngriji de viptuale; ear' de beuturi bune îngrijesce comitetul arangiator.

Minciună dată de gol. La o judecătorie din Londra o femeie acasase pe bărbatul ei, că o bate și maltratăz. Drept dovadă a pus pe masa judei un morman de păr, pe care bărbatul i-l smulsesse din cap în cursul unei maltratări. Acusatul nega. Judele a luat a mână părul, l'a privit mai de aproape, apoi a zis femeii următoarele: „Asta i păr de cal, e

smuls diu vro saltea. Ia-l de aci și du-ți-l”. Cocóna și-a luat părul și a dispărut din sala de pertractare fără să mai fi așteptat enunțarea sentinței.

FELIURIMI

Un căpitan umflat. Deputatul Sir William Harcourt e unul dintr-ei mai corpu-lenți englez. Odată Harcourt era ôspe al unui vas de răboiu. Deodată începe furtună, la ce căpitanul vasului, un omuleț mic și uscățiv, oferă lui Harcourt pentru nôpte cabina sa, aflătoare la mijlocul corăbiei, în care nu se resimt așa tare oscilațiunile corăbiei. Servitoriul căpitanului însă nu avea știre despre acestă. Astfel, dimineața servitoriul voind să ducă stăpânului seu dejunul și neprimind răspuns nici la repetite bateri, a deschis ușa și a n'trebat: Azi nu poștiți dejun, sir? — Harcourt a bombănit ceva și s'a întors pe ceealaltă dungă. Numai atunci a observat servitoriul, că ce colos de om e în patul stăpânului seu. De spaimă a scăpat din mână farfuriile și a fugit afară ținând strună până la cabina medicului, zicându-i plin de spaimă: — Vină de grabă în cabina căpitanului, căci și-a perdut graiul și i-s'a umflat trupul pe de zece-ori de cum fusese a sēră!

Mijloc pentru pustiirea stelnițelor. Dacă voiți să vă scăpați de stelnițe, întrebunțați contra lor următoarea otrăvă: 350 gr. alcool, 15 gr. esență de terebentină (terpentin), 10 gr. de camfor și 5 grame de sublimat, amestecate la olaltă dau o soluțiune, care stropită cu un penel (ori mătuș) în cuiburile uriciôșelor insecte, se prăpădesc tôte.

Revoluție în clima Europei. Fritz Hampton, profesor de meteorologie, a ținut în Oyster-City (Illinois, în America) o prelegere publică, în care a arătat că globul pămîntesc se află în preajma unei ere de revoluțiuni geologice. Catastrofa Antilelor (erupțiunea vulcanului Mont-Pelée, erupțiunile vulcanice din Caucaz și continentul sud-american sunt numai preluđu la erupțiuni de putere elementară cu mult mai puternică. Oceanurile sunt în neliniște, pentru-că solul ce formeză fundul lor trece prin mari metamorfoze și astfel ne putem aștepta la mari cataclisme și în sinul mărilor.

Din observațiunile științifice, făcute în șapte locuri în Oceanul-Atlantic rezultă mai pe sus de ori-ce îndoelă, că *curentul golfic a declinat în mare parte spre sud*. Temperatura mării la termuri ostice ai Americii a scăcut cu două grade sub temperatura normală de până acum. Acestă răcire are tărte mare însemnătate și pentru Europa, pentru-că vara va fi tot mai rece, de cât până acum. Dacă se va continua scăderea temperaturii, ear' curentul golfic se va abate tot mai mult spre sud — ceea ce după tôte prevederile va și urma, — atunci Anglia i'și perde clima de acum, în schimbul căreia în Franția și în țerile limitrofe ale Mării-mediterane érna va fi mai caldă și vara mai rece.

La sfârșitul prelegerii sale profesorul a spus că în basinul Mării-mediterane au să urmeze cutremururi de pămînt vehemente.

Hipotesa lui Hampton, temerară — ce-i drept, — în ceea-ce privește profetirea neliniștei din fundul mărilor, a primit deja confirmare prin erupțiunile întemplete în Oceanul-Atlantic în apropiere de insulele Azore. În cât sunt basate și celelalte părți ale ei însă, va arăta viitoriul. Se pare însă că nu sunt chiar de tot hazardate, dacă luăm în considerare lungul sir de cutremururi de pămînt, întemplete în anul acesta, care e următorul: *Ianuarie* în 12 cutremur în Scoția-nouă, 15—16 în Croația, 16 în Mexico, 24 în Lissabona; *Februarie*: 16 în Semacha (Rusia), 13 în Tschangeria (Turcia), 29 Lucca (Italia); *April*: 18 în Guatemala, 29 în Island; *Maiu*: 3 în Martinice și la St.-Vincent, 5—8 în Murcia (Spania), 6 în Bordeaux, 10 în Washington, 13 în Croația și în Mexico, 18 în San-Francisco, 20 în Florida, 22 în Creusot (Franția), 28 în peninsula Cap și în Grecia; *Iunie*: 3 în Villetti (Italia), Bacu (Rusia), 4 în Chile, 9 în Cheshire, 12 în St.-Vincent, 14 în Sicilia, 18 la Himalaia; *Iulie*: 5 la Salonic, 25 în insulele Azore, etc.

Cărți și reviste.

„**Luceafărul**”, revista studenților români de la universitatea din Budapesta, fascicolul 3. dto 1 August n. a apărut cu următorul sumariu: O scrisore trimisă de I. Vulcan redactorului revistei; „Ceva despre dramă” de S. St.; „In capitală” (episode din viața de universitar), de Simin; „Cântec” (după A. Musset), de Const. S. Stoenescu; „Femeile în istorie”, de I. Lupaș; „Ear' când vei dormi” (poesie de Heine) tradusă de Octavian; „Antagonism politic, sau puterea elo-cinței, farsă de M. Aegea; „Luptă”, poesie de „Ardo”; „De la cei cari nu mai sunt”, scrisori de ale lui Aron Pumnul, publicate de Aurel P. Bănuț; „Spre ideal”, conferință ținută de Aurel Ciato la serata literară a universitarilor români din Cluj (20 Nov. 1901), — apoi cronice, notițe bibliografice, etc.

„**Luceafărul**” apare la 1 și 15 a fiecărei luni în Budapesta (VI. str. Vörösmarty Nr. 60 a.) și costă 10 corone pe an.

„**Cuvântare contra beției**” predica rostită de Dr. Miron E. Cristea în biserica din Cristian la 25 Maiu st. n. cu ocaziunea excursiunii aranjate de comitetul despărțământului Sibiu al „Asociațiunii”.

De același autor:

„**Cuvântare ocașională**”, predică rostită în biserica parochială din Sibiu-cetate la 30 Iunie a. c. din prilejul ultimei liturgii oficiate în această biserică (s'a demolat spre a se clădi pe locul ei și al caselor din jurul ei catedrala).

Ambe aceste broșuri au apărut în tipografia archidiececană.

„**Bursa**”. Sub acest titlu și-a început la 1 August st. n. apariția în *București* o nouă revistă financiară-economică, redactată în limba română, germană, francesă și engleză. Redactor responsabil e I. Hussar (?), administrația și redacția e în strada Anton Pann Nr. 10. Numărul prim are pe pagina primă portretul și biografia (în limba română și germană) noului ministru de finanțe Emil Costinescu, după cari urmăză articoli: „Bursa” (în l. română), Recolta și exportul (în l. română și engleză), doi articoli în l. germană despre dările încassate până la 30 Iunie a. c. și despre creditul agrar, etc.

„Bursa” apare odată pe săptămână și costă, pentru străinătate 40 franci pe an.

În *Tipografia archidiececană* a eșit de sub tipariu **Liturgieriul** (cu litere latine) revizuit și retipărit cu binecuvântarea Înaltpreasfinției Sale dlui Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit. Cuprinde, pe lângă cele trei liturgii, și rugăciunile ocașionale din liturgieriul vechiu și numărăse îndrumări tipice pentru toți slugitori la altariul Domnului, precum și „Rânduiala chiamării Duhului sfânt”, reclamată din mai multe părți. Se estinde pe 42 côle de tipariu și se prezintă și din punct de vedere tehnic ca o carte ce face cinste tipografiei archidiececane. Se pôte procura de la *Librăria archidiececană* din Sibiu (Nagyszeben). Prețul: broșat cor. 6—, legat cor. 8—.

Au eșit de sub tipariu în ediții noue emendate și augmentate, și se află de vîndare în *Librăria archidiececană* următoarele cărți de școlă:

1. **Istoria biblică** cu ilustrațiuni și cu o chartă a Palestinei, pentru școlile medii inferioare și școlile civile, de Dr. Ilarion Pușcariu, Archimandrit. Prețul broșat 1 cor. 10 fileri.

2. **Manual de istoria bisericăscă** pentru școlile medii și comerciale, în două părți, a) *Istoria bisericăscă generală* și b) *Istoria bisericeii ortodoxe române* de Dr. Ilarion Pușcariu, Archimandrit. Prețul, broșat, 2 corone.

Posta redacțiunii.

„**Mama**”. E mai puțin succedă de cât cele din trecut. Nu se pôte publica.

„**Copila clopotariului**”. Nu e de publicat.

Nr. 54/1902.

[135] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. din **Mureș-Săniacob** se publică concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Prin repartitiune pe popor cor. 150.
 2. Folosirea alor 5 jug. pământ arătoriu și cositoriu de clasa întâi, în preț de cor. 200.
 3. Ajutoriu cerut de la stat cor. 250.
- Suma totală cor. 600.

Din ședința comitetului parochial ținută la 14 Iulie 1902.

Vasiliu Viascu
paroh și președinte.

Ioan Pop
notariu.

Nr. 748 pp.

Vidi!

Jovian Mureșan
protopresb.

Nr. 440/1902

[136] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători din comunele numite mai jos, protopresbiteratul Iliei se scrie prin acesta concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Bacea** cu filia **Civeș**, salariu anual 600 cor. din repartitiune în popor, cuartir în edificiul școlii și grădina de legumi.

2. **Certejul-de-jos** cu filia **Coajă**, cu salariu de 600 cor., și adică: 441 cor. din repartitiune în popor; din cămăra împrumutului de la stat 86 cor., pentru lemne de foc 73 cor. și cuartir liber.

3. **Gialacuta** cu filia **Căbesci**, cu salariu 600 cor. și adică: în bani repartitiți în popor 200 cor., în naturale 100 măsuri cucuruz = 280 cor., venitele cantonale 60 cor., lemne de foc 3 stângini = 60 cor., cuartir și grădina de legumi.

4. **Ilia**, cu salariu anual de 600 cor.: din repartitiune în popor 540 cor., eventualele venite cantonale ca honorar circa 60 cor.,

5. **Tărnavă**, cu salariu anual de 600 cor. și anume: în bani din repartitiune în popor 200 cor., în naturale 100 măsuri cucuruz = 280 cor. venitele cantonale 60 cor., 3 stângini lemne de foc = 60 cor., cuartir și grădina de legumi.

De la reflectanții la aceste posturi se cere ca să se presinte înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sâmbătă la biserica unde a concurat spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, și pentru luarea de informațiuni despre modul de plătire a salariului, deobligați fiind învățătorii să cânte în strună și să instruiască școlarii în cântări.

Concurenții au a-și așterne suplicile lor concursuale instruite conform normelor în vigore subsemnatului oficiu protopresbiterat până la termenul susindicat.

Ilia-mureșană, la 18 Iulie 1902.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tracului Iliei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Avram P. Pecurariu
adm. prot.

Dr. Miron E. Cristea
archidiacon.

Cuvântare**ocasională**

la demolarea bisericii din Sibiu-cetate.

Prețul 40 fl.

Cuvântare

contra

beției.

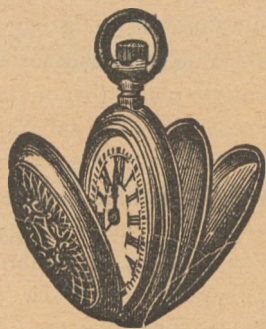
Prețul 30 fl.

Porto costă 6 fl. Se pot procura de la

Șirăria archidieceșană.**500 florini**

plătesc celui-ce ar mai căpeta vrodată durere de dinți ori îi va mirosi gura după-ce va folosi **apa de dinți a lui Bartilla**, o sticlă cu 35 cr. (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). **Erezi A. Bartilla** (E. Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1. — Să se cêră pretutindenea apiat apa de dinți a lui **Bartilla**. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pôte căpeta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco. — **Deposît în Sibiu** la farmacia „**Vulturul**” **C. Müller**, piața-mare; farmacia **Molnar**, strada Cîsnădiei 59. [1] 15—

Important pentru fie-care om.

Important
pentru
fiecare om!

Desfacere totală cu prețul cel mai eficient, numai cu fl. 2,95 o garnitură admirabilă din 14 bucati prețioase, juvaerice etc.

- 1 orologiu de busunariu, anker remontoir de nickel (la dorință argintat) cu capace gravate frumos, regulator precis, 3 ani garanție și cutie.
- 1 Lanț elegant panțerat, suflat sau nickelat dimpreună cu acățător sistem parisian.
- 1 ac de cravată aurit cu imitație de Briliante.
- 1 pereche nasturi pentru manșete auriti marca „Garantie”.
- 1 garnitură nasturi auriti (botoni) pentru guleri și pepturi, constând din 5 bucăți.
- 1 pereche cercei de argint veritabil oficios gradați.
- 1 inel de aur cu pîtră elegantă.
- 1 oglindă de busunar în cutie.

Acestea 14 prețioase și admirabile obiecte dimpreună cu orologiul remontoir anker se predau numai cu 2 fl. 95 cr. prin rambursare sau prin trimiterea înainte a sumei la firma: **Brüder Hurvitz**, casă de esport, **Krakau Stradom 17 (Oestr.)**

Neconvenind a le returna în 8 zile primind banii înapoi fără ca cumpărătorul să fie cu ceva prescurtat. — Cataloge bogat ilustrate cu tot felul de juvaerice, se trimit gratis și franco. [62] 11—15

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret!

vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bôle

da împrejurărei, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sîngelui, anemie, amețeli, tîuituri de ureche, bătăie de inimă, sgîrciuri de inimă, asma, auzul greu, sgîrciuri de stomac, lipsa poștei de mîncare, răceală la mîni și picidre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor bôle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din tôte părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” de-re-ge „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe cînd aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi.

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

folosibil la morhuri cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espediție din centru și locul de vîndare pentru țêră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, **Budapesta**,

V. strada Vadász 42/V.
colțul strada **Kálmán**.

Nr. 693.

[137] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători mai jos însemnate se scrie concurs cu termen până în 15/28 August a. c.

1. **Romos**, postul al doilea cu salariu anual de 600 cor. din cassa bisericii; relut de cuartir 40 cor. și patru stângini de lemne pentru încălțitul în primo loco al salei de învățămînt.

2. **Gelmar**, un post cu salariu de 600 cor. plătit din ajutoriul de 360 cor. de la stat, în două rate, și din 240 cor. repartitiune școlară; cuartir în edificiul școlii și lemne pentru încălțit.

3. **Pischint**, un post cu salariu de 600 cor. în care este socotit pămîntul școlar cu 120 cor., pășunatul cu 36 cor., dreptul la pădure 4 cor. și 240 cor. din repartitiune școlară; cuartir în edificiul școlar și lemnele pentru încălțit.

La tôte aceste posturi cuincuenalele legale după un serviciu neîntrerupt în comuna unde va fi ales.

Cei aleși sunt datori a merge Dumineca și în sîrbătore cu copii la biserică și a cânta la liturgie.

Concurenții sê-și subșternă în termenul indicat cererile instruite conform normelor în vigore subsemnatului oficiu și sê se prezenteze în biserică spre a se face cunoscuți poporului.

Oficiul protopresbiterat gr. or. în conțelegere cu comitetele parochiale.

Orăștie, 22 Iulie, 1902.

Vasile Domșa
protopresbiter.

La Librăria Tipografiei Archidieceșane se află de vînzare:

Poesii Postume, de **M. Eminescu**

Prețul: 1 C.

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Atelier de lăcătușerie în Sibiu.

Subsemnatul aduc la cunoștința onoratului P. T. public, că după o pracsă de mai mulți ani în cele mai renumite ateliere din monarhie și străinătate, ca al dlui **Valerian Gilar**, lăcătușul de artă și construcție al curții ces. și reg. din Viena etc., mi-am deschis un

atelier de lăcătușerie de artă și construcție

în Sibiu, **Rosenanger nr. 9 (Têrgul brânzei)**

unde efectuesc tot felul de lucrări aparținătoare acestei branșe, precum:

Porți de fer, balcône, terase, galerii, grilajuri de scări și morminte, marchise, antreuri, luminătoare, case pentru flori (florării) etc. etc.

în ori-ce stil și după cele mai noue modele. — Afară de aceea am totdeauna în depositul meu cele mai practice și mai bune

Sobe de bucătărie

cât se pôte de solid lucrate și cu prețurile cele mai moderate.

Sperând că P. T. public mă va onora cu număröse comande, fiind singurul măiestru lăcătuș român aici în Sibiu, semnez

Cu deosebită stimă

Eremie Purece
măiestru lăcătuș.

[69] 8—10

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma răcelii ori a prea marei împovărări a stomacului sau prin cunsumarea de mîncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu nereguat și-au contras bôle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgîrciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui rezultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite și recunoscute ca tîmăduitoare, cu vin bun; întărește și înviorază organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbațiile de mistuire și influințază puternic asupra noiei formări de sînge sănătos.

Prin întrebuintarea regulată a vinului de buruieni bôlele de stomach vor fi curate încă în formare. Să nu întîrzie nime dar a-l folosi încă de cu vreme. Simptome, ca: dureri de cap, rigăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de buruieni cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie**, precum și conglomerarea sîngelui în ficat, splină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea și depărtază prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obicei în urmările unei mistuiri rele a formării insuficiente de sînge și a stării bolnăvicioase a ficatului. Lipsa de apetit și reaua dispoziție, precum și durerile de cap și nopțile perdue (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persoane. Vinul de buruieni dă slăbitei puteri de traiu un nou și proșpăt impuls. Vinul de buruieni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușurează formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sîngelui, calmază nervi escitați și crează nouă voe de viață. Nenumărate scrisori de recunoștință și mulțămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vînzare în sticle fl. 1.50 și fl. 2.— la farmaciile din Sibiu, Turnigor, Sîlște, Oena, Slîmnic, Șeica-mare, Noerich, Avrig, Tălmăciu, Boița, Cîsnădie, Poplaca, Gurariului, Jina, Poiana, Mercurea, Călnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrișfalău, Sebeșul-săseș, Vinul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Begineu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Tapu, Mediaș, Blăjeș, Sân-Mărtin, Iașfalău, Băna, Agnita, Cîncu-mare, Boholt, Făgăraș, Belean, Cămpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Lunca, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia etc. — precum și în tôte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardeal, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tôte localitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vă de falsificări!

Să se cêră anunit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sînt: Vin de Malaga 450,0, Spirit de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cîrșe 320,0, Coacăză, Anis, Rădăcină „Helen”, iarba ferului americană, Rădăcina „Entianus”, „Kalmus” à 10,0. Tôte aceste se amestecă. un. dem. [78] 4—12